

Kniha, kterou málokdo četl, ale zná ji každý

Název emise: 400 let Bible kralické

Den vydání: 16. 10. 2013

Platnost: ode dne vydání ve styku tuzem-

ským i mezinárodním až do odvolání

Hodnota: 17 Kč; č. 791 (ČP)

Výtvarný návrh: Jaroslav Dudek

Liniová rozkresba a rytec FDC:

Jaroslav Tvrdoš

Rozměr známkového obrazu: 33 x 33 mm

Druh tisku: plnobarevný OF s liniovou rozkresbou; výtiskla PTC Praha

Tisková forma: 4x 35

FDC: OTp v barvě tmavě hnědé; tisk PTC Praha.

Bible svatá, aneb všechna svatá písmena Starého i Nového zákona podle posledního vydání Kralického z roku 1613. Pod tímto názvem můžeme na internetu na stránce wikisource.org nalézt přepis nejslavnější české knihy, čtyři sta let staré, která významným způsobem zasáhla do osudů českého národa, po staletí jej provázela a přispěla k jeho obrození. Její text začíná povědomě: *Na Počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země pak byla nesličná a pustá; a tma byla nad propastí a Duch Boží vznášel se nad vodami. I řekl Bůh: Bud světo: I bylo světo.*

Autory překladu z původních biblických jazyků – hebrejštiny, aramejštiny a řečtiny, byli Čeští bratři, teologové Jednoty bratrské, nové křesťanské církve vzniklé po ukončení husitských válek. Její zakladatelé, zklamání porážkou husitského hnutí, hledali možnost, jak nenásilně reformovat křesťanskou víru. Pod vlivem názorů Petra Chelčického vznikla nová protestantská církev před více než pěti sty padesáti lety (1457) v Kunvaldu, městečku na Pardubicku (na památku toho tam dodnes roste tzv. Bratrská lípa). Katolická církev ji samozřejmě považovala za ohrožení svého monopolního postavení, a tak byli představitelé i členové Jednoty po staletí pronásledováni a mnoho jich odešlo do exilu, zejména za protireformace po roce 1620. Za nejznámějšího představitele Jednoty je dnes považován Jan Ámos Komenský, připomenutý na našich poštovních známkách před válkou, po válce i v České republice.

Po ztroskotání cyrilometodějských snah o používání českého jazyka při náboženských obřadech byla Bible kralická dalším významným počinem na tomto poli. Jednota bratrská vydávala knihy už od počátku 16. století, tedy pouhých padesát let od vynálezu knih-

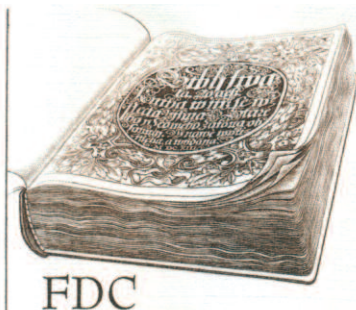
tisku. Jako zakázané náboženské sdružení je musela zhotovovat na různých místech a tiskárnu často stěhovat. Úkolu přeložit Písmo svaté z původních jazyků a nikoli z latiny, jak tehdy bylo zvykem, se ujal česko-bratrský biskup Jan Blahoslav, který tak převedl Nový zákon. Předchozí část, Starý zákon, přeložilo devět členů Jednoty, v čele s dalším biskupem Ondřejem Štefanem. Text byl opatřen mnoha poznámkami a vysvětlivkami, takže jeho tištěné vydání bylo rozvrženo do šesti svazků; první vyšel roku 1579. V následujících třech desetiletích vyšlo vedle zbylých pěti svazků i vydání jednodílné, bez poznámek, jehož text byl oproti předchozímu zdokonalen. V roce 1613 pak vyšlo vydání poslední, opět v jediném svazku. Zanedlouho pak přišla porážka stavovského povstání v bitvě na Bílé hoře, po níž byla Jednota bratrská rozprášena.

Nová známka tedy připomíná nikoli první, ale poslední vydání slavné české bible, jejíž název je odvozen od místa, kde byla vytištěna – obce Kralice nad Oslavou na Třebíčsku. Sem byla z Ivančic v roce 1578 přenesena tajná bratrská tiskárna, která pak na místní tvrzi působila po čtyři desetiletí. V roce 1620 císařská vojska Kralice zpusťovala, ale tiskárna byla zachráněna, několikrát přestěhována, a v roce 1631 byla přenesena do Polska, kde v Lešně působila až do ničivého požáru města v roce 1652, kdy byla zničena. Uvádí se, že Čeští bratři v Kralicích vydali na 70 titulů, a mnoho dalších pak vytiskli na dalších místech, v Lešně i díla Komenského.

V průběhu protireformace byla činnost Jednoty potlačena a přežívala jen v utajení, jako ostatní protestantské církve. K obnově došlo až počátkem 18. století a je obdivuhodné, že přes tísnivé poměry brzy dokázala vyslat do světa misionáře, kteří rozšířili její nenásilné učení v mnoha vzdálených koutech světa. Už roku 1732 odjeli první z nich na ostrov svatého Tomáše v Karibiku, další pak do Afriky, Ameriky, Grónska a mnoha dalších míst. Zakládali zde misie, školy a nemocnice, domovy pro bezdomovce, a mnoho z nich pod názvem Moravská církev spravují dodnes. Uvádí se, že k Jednotě bratrské se na světě hlásí bezmála milion věřících, z nich nejvíc v Tanzánii, Kongu, Ugandě a v Karibiku. I díky tomu jsou Jednota bratrská a Moravská církev připomenuty na filatelistických materiálech mnoha států světa.

Na známce je jako symbol Kralické bible zpodobněn anděl u historického tiskařského lisu. Má překvapivě ženské tělo s odhaleným poprsím, i když podle křesťanské nauky jsou andělé bytosti bezpohlavní.

Se známkou vychází obálka dne vydání a připraveno bylo i příležitostné razítko.

400 LET BIBLE KRALICKÉ - Z DĚDICTVÍ JEDNOTY BRATRSKÉ